

Завой

ТАКА ПЛАТЕНА
3-11.540
ВАРНА

Седмичникъ за култура, изкуство, критика и общественост.

Колкото и да е жалко, не може да се скрие, че въпреки съжителството с цвятта, ние не сме се издигнали много над животното. Само да се докосне овчата ни кожа и вълкът въ нас веднага ще покаже жбонит си. Казва се, че човекът на десет години е животно, на двадесет безумец, на тридесет корабкрушеник, на четиридесет измивник, а на петдесет мошеник. Нищо не е действително за нас освен гладът, нищо не ни е свято освен нашите собствени желания. Храмъ след храмъ сж се срутили предъ очите ни въ прахъ; останалъ е само единъ единственъ олтъръ, този, въ който ние кадимъ таманъ на най-висшия идолъ — нашето азъ. Нашиятъ Богъ е великъ, а паритъ сж неговъ пророкъ! Ние опустошаваме природата, само за да можемъ да му препасаме жертви. Хвалимъ се, че сме победили материята и забраваме, че материята ни зароби! Какви ли не безобразия се вършатъ въ името на духа и на културата!

изъ „Книга за чай“ отъ Какуно Окакура
(съвремененъ японски писателъ).
Превелъ: Ясенъ Каменовъ

По пътя на прехода

Нижатъ се день следъ день въ тревожна неизвестностъ, залегнала по пътя на живота като сждба.

Държави и народи се вадятъ отъ строя на човѣшката общностъ, въ името на „висши интереси“, оправдаващи настрѣхналитъ единъ срещу другъ милиони хора отъ всички краища на свѣта. Тѣ търсятъ хлѣбъ, търсятъ честъ въ войната и чрезъ войната, и слѣпо върватъ, че победниятъ и завършекъ ще имъ донесе търсеното, необходимото. То ще дойде да попълни пропастьта между нивото на нуждитъ и възможноститъ за задоволяването имъ. Така твърдятъ идеолози, доктринери и водачи, които щедро прѣскаятъ искрици отъ пламъка си, за да запалятъ въ всѣко сърдце кандилото на вѣрата въ бжднитъ добри дни, които все по-вече къснѣятъ. Къмъ тѣхъ сж устремени очитъ на милиони, петимни да видятъ само началото имъ.

Днешниятъ човѣкъ търси пътя на прехода къмъ тѣхъ и вълрѣки, че не веднажъ се е луталъ и грѣшалъ, има още сили за да се насочи напредъ и да отпочне градежа на по-честитъ свѣтъ.

„ЗАВОЙ“

Политически дневникъ

БЪЛГРАДСКОТО ЗАСЕДАНИЕ

Насроченото за началото на идния месецъ, въ Бѣлградъ, заседание на Балканското споразумение се очаква съ повишенъ интересъ. Предварителната срѣща между г. г. Цинцаръ Марковичъ и Гафенку показва колко голямо значение отдаватъ на това заседание участващитъ въ него.

Въпреки неизвестниятъ официаленъ дневенъ редъ, ясно е, че жизненитъ интереси на балканскитъ държави, отъ споразумението и вънъ отъ него, ще бждатъ предметъ на внимание не като откъснати въпроси, а при цѣлостната днешна постановка. Не е неоснователно да се предполага, че тя ще бжде добре преченена съ всички евентуални добри и лоши послѣдци за Балканитъ. Заедно съ това ще се наложи може би да бждатъ сждо преченени и позициитъ на „ненакърними“ и „святи“ разбирания, макаръ и аргументиранитъ на споразумението. Осмото то е било всѣкога смѣтано за инструментъ на мира. При днешнитъ нови понятия обаче, както войната, така сждо и мира предполагатъ на първо място действието, предъ декларациитъ, предъ думитъ. Прѣсни и убедителни сж примѣритъ за неуспѣха да се пре-

дотарати или прекратитъ войната само съ пожелания. Отъ друга страна страхъ отъ разпространението на войната става все по основателенъ. Въ тая насока не липсватъ даже и признания, че всѣко разпространение би било въ интересъ на воюващитъ днесъ. А отъ тоя интересъ Балканитъ никога не сж били изключвани, въпреки категоричнитъ опровержения.

Тогава когато самитъ Балкани манифестираятъ миролюбивото си и едновременно опредѣлятъ и отчетватъ стойността му, ние ще имаме гаранция, че ще гледаме войната отъ страни, отъдалеко. Това естествено зависи отъ самитъ насъ. Зависи до голяма степенъ отъ предстоящото Бѣлградско заседание на балканското споразумение.

Ако неговитъ решения признаватъ и уважаватъ интереситъ на всички балкански народи, които еднако желаятъ мира, въ историята на Балканитъ за пръвъ пътъ ще бжде отбелязана проява на стремежъ за мирно и спокойно развитие, заангажирали всички балкански държави въ тѣсно и приятелско сътрудничество помежду си.

Ст. 3.

ДВЕ ЗНАМЕНАТЕЛНИ РЕЧИ

Последнитъ речи на френския м-ръ прѣседателъ г. Ед. Деладие и на Фюрера на Райха — г. Хитлеръ, опредѣлятъ бждещото развитие на войната. Категорично и убедително се предричатъ и отъ двамата неприятни, които по-вече отъ всѣкога ще поставятъ на изпитание силитъ на воюващитъ, вложени въ материалната мощъ на държавата и въ духа и съзнанието на бойцитъ и тиловацитъ. Въ тонъ съ гор-

нитъ две речи е и тая на Чърчилъ — единъ отъ днешнитъ първенци на Англия.

Независимо отъ различнитъ коментарии, които пѣстрятъ вече страницитъ на печата, единодушно е заключението, че горнитъ речи сж сигналъ за мобилизация на силитъ до крайниятъ имъ предѣлъ. Задъ него, забутенъ въ непрогледната неизвестностъ, е края на днешната война, съ всичкитъ и послѣдци.

Ст. Василевъ

Търново

Прегледъ на печата

Списание „Бразда“ подъ надсловъ „Миръ и неутралитетъ“ на удобно място пише:

Въпреки усилията на папата и на отяждкованския прѣседателъ на най-голямата република, до миръ нѣма да се войде скоро. Има, дори, указания, които сочатъ че конфликтитъ ще се заблъдчи още повече. Праятъ се усилили отъ нѣкои страни да се въблѣкътъ въ войната нови народи, да се откриятъ нови фронтове. Освободени гласове предупреждаватъ още отъ сега за послѣдциитъ отъ голямитъ събития, които се приготвяватъ за прѣзъ идващата пролѣтъ. Пъкъ не е необходима нѣкаква особна освободеностъ, за да се види, че сваящото положение — безъ война при обаяна война — не може да продължи. Забрѣзналитъ фронтове все ще трѣбватъ да се раздѣлжатъ. Една отъ страницитъ все ще трѣбватъ да напуснатъ своята наситеностъ, за да потърси въ открито поле решението на борбата. Може би тоба нѣма да стане тамъ дето се очаква, но такава по-зле

за нѣкои отъ ония, които мислятъ, че до край ще могатъ да останатъ бѣмъ отъ голѣмия пожаръ.

Не е далечно, може би, времето, когато хиляди стоменачи чудовища за започнатъ да бждатъ огъни и смъртъ, които картечицитъ ще подновятъ злобещата си пѣсень фронтъ и тѣмъ, въоръжени и не въоръжени, жени и деца — всичко въ единъ може да бжде подхвърлено на странини удари и на неизмѣрими страдания.

Нашиятъ народъ помни ужаситъ на прѣживянитъ войни, Той не е забравилъ скжнитъ жертви, а, и днесъ още му тежатъ послѣдциитъ на двана народни програма. За тоба съ такава загриженостъ слуша известията, издавани отъ воюващитъ страни: трѣбватъ да се даватъ всички средства за задоволяване и разширяване на войната. Грѣхота да останетъ този пътъ бѣмъ отъ въоръженото състояние и безогледно желание. Да бждатъ за народната сграда, при прѣхвърляцитъ отъ бси страни искри е, основата на неговитъ усилия.

Ст. Ив. Стояновъ

РАПОРТАНЪ

повтори... На тавана. а?... Какво каза?... Така и предполгахъ...

Той повдигна глава и погледна въпросително рапортьора. — Азъ съмъ отъ вестникъ „Нови времена“, ние се познаваме.

— Нали виждате, заетъ съмъ сега, нѣмамъ време!... Ало, това не се отнася за васъ, казахъ тѣзи думи на единъ посетителъ... За каю ми говорѣше?... Има улики на престъпление ли?... Добре тогава арестувайте обесения... хахайката, де... ало, ало, а обесения да се разпита, т. е. да не се пипа, докато не дой-

демъ съ прокурора. Гороломовъ затвори телефона.

— Ухъ, дяволъ да го вземе... Вие какво искате?

— Азъ съмъ рапортьоръ отъ „Нови времена“, дойдохъ за... Телефонитъ издрѣнка Гороломовъ грабна слушалката.

— Де, азъ съмъ... А, пакъ ти ли си?... Стига взе за този обесенъ, чу ли, стига! По колко пъти ще ми повтарямъ, дяволъ да го вземе!... Пазете добре, пазете... Кака?... Ало, ало, и друге ли има?... Е, така кажи... Говори, слушамъ! Най-после намѣрихме го! Предполагамъ, колко ще

се зарадва клетиятъ баща... Кака, какво?... Ало, не е ли момичето отъ дѣло 2153? Значи друго?... По-малко, почти деге? Доведете го, тука веднага!

Полицейскитъ началникъ седѣ известно време замисленъ надъ телефона, после вдигна отново глава и погледътъ му се спрѣ на рапортьора. Той го гледа нѣколко минути разсеяно и следъ това запита:

— Ами вие какво желаете? — Азъ съмъ журналистъ отъ „Нови времена“.

На вратата се почука. — Единъ моментъ, Влѣзъ!... А, ти ли си Михайловъ?

Разказъ

Господинъ началникъ, снощи въ 12½ дежуренъ стражаръ намѣрилъ на една ѳейка въ градината при кварталната черква единъ агонизиращъ мжжъ на срѣдна възраст. Билъ съ прѣрѣзани аени на двѣтъ ржце. Докато го отнесатъ въ болницата, починалъ.

— Установихте ли самоличността му?

— Не още.

— Убийство?

— Не, самоубийство. При аутопсията се оказало, че преди да си пререже венитъ, погълналъ 20 таблеткитъ хининъ. Освенъ това следи отъ продължително недояждане...

Аха, значи, мизерия, гладъ... Свободенъ си!

Чиновникътъ излѣзе. — Бие отъ къде идвате? обѣрна се Гороломовъ отно-

Рапортьорътъ отъ „Нови времена“ почука на вратата, задъ която се чуваше единъ високъ гласъ и тѣй като не последва късото, отсѣчено, „алѣзъ“, натисна предпазливо вратата и тихо се вмъкна въ кабинета.

Полицейскитъ началникъ Гороломовъ говорѣше по телефона. По лицето му личаха следи отъ безсъние. Гласътъ му бѣ отпадналъ и дрезгавъ.

— Така значи... Ало, ало... Слушай сега добре, какво ще ти кажа! Не пускайте никой нито да влиза, нито да излиза... Тѣзи проклета нжца ни създаде вече много безпокойства... Ало, разбра ли?... Добре!... Ето ти сега и обесенъ. Отдохте ужъ да арестувате сводницата, а намѣрихте и обесенъ... Къде го намѣрихте?... Ало, ало, нищо не се разбира.

Обсадната война и досадните ѝ усложнения

Скъпа ли е модерната война по доказателствата на цифрите? Паралел между световната и днешната войни.

На петия месец от започването на войната от Англия, английският печат все по често започна да употребява термина **обсадна война**. Вестниците тръбваше да внушат на общественото мнение, че оригиналната война, която причини вече огромни неудобства за населението и погълна стотици милиони фунта-стерлинги, не е едно безпримърно събитие в историята на Европа. Подобна „обсадна война“ е имало и други пъти, именно в 18 век, в Франция, на сжщитъ тѣзи брѣгове на Рейнъ. Тогава Франция водѣла войната за „полското“ наследство. Но едвали споменътъ за тѣй отдалеченото минало може да смекчи напастената мжка въ общественото съзнание, отъ мисълта за дългата и скъпа днешна война.

Една отъ оригиналните черти на тази сжщо така оригинална война се явява фактътъ, че още отъ самото начало паричните разходи на Англия, по официални английски сведения, възлизатъ на 6.000.000 фунта стерлинги дневно или около два милиарда и четристотин милиона български лева. Това означава, че Англия, която съвсемъ не е разгннала своите бойни сили, скрита въ линията Мажино и сѣ една почти напълно мобилизирана Франция задъ гърба си, днесъ разходва почти толкова срѣдства, колкото разходваше въ края на световната война, когато вече всичките ѝ сили бѣха разгърнати и страната правѣше своите последни трѣбва да се каже, — отчаяни усилия. Какво ще стане съ военните разходи на Англия, когато необходимостта я застави да излѣзе отъ обсадата за единъ шурмъ срещу противника или да издържи атаката му като хвърли срещу него всичките си сили?

Въ този моментъ Англия е пратила на фронта около 200.000 войници и на островите си бързо обучава още около 1.000.000. По думите на английския печат, презъ януарий т. г. Англия ще има 1.500.000 души подъ оръжие, а ѣ трѣбватъ най-малко 3.000.000. Презъ миналата война въ Англия сж били мобилизирани 5.700.000 души, безъ да се смѣта близко 3.000.000 такива, мобилизирани въ колонните. Ако този пътъ Англия успѣе да се задържи въ рамките на 3.000.000 мобилизирана армия, то все пакъ ще ѣ се отдаде макаръ и трудно, да запази нормата на разходите отъ по 6.000.000 фунта стерлинги дневно.

но, 2.400.000.000 български лв. А тази норма означава единъ воененъ разходъ, ни по вече, ни по-малко отъ текущия националенъ доходъ на Англия. А като предѣлъ за финансовата мобилизация за нуждите на войната въ Англия, се допуска въ най-много 60% отъ националния доходъ. Съ други думи Англия още отъ самото начало на войната е стигнала вече до мрачния финансовъ предѣлъ, задъ който ще се наложи необходимостта не само да се откаже отъ националния си доходъ, но и отъ натрупаните богатства въ видъ на злато и ценни книги, а освенъ това да търси и външни заеми.

Две обстоятелства усложняватъ финансовите позиции на Англия: нейниятъ националенъ доходъ въ време на война едвали ще расте, по-скоро той ще намалява. Националниятъ доходъ би могълъ да се увеличи ако би могла да се въвлече въ стопанството огромната маса безработни. Въ навечерието на войната, презъ месецъ Августъ, числото на безработните въ Англия е било 1.232.000 души. Английската икономическа политика въ време на война се указа толкова несполучлива, че въпреки развитието на военната промишленостъ, армията отъ безработни не само не се намали, но се увеличи, като презъ Октомврий м. г. достигна до цифрата 1.431.000. Намалването на безработните презъ м. Ноемврий с. г. съ около 30.000 се обяснява съ новата мобилизация. По такъвъ начинъ ако дори на Англия ѣ се отдаде въ едно скоро време да ликвидира съ огромната си безработица, то най-много то ѣ замѣсти тѣзи 1.500.000 души, които по английски смѣтки трѣбва да попълнятъ армията въ най-скоро време. За покриване на националния доходъ не може и дума да става. Но ако нѣма надежда за увеличаване националния доходъ презъ време на войната, има всички основания да се мисли, че военните разходи ще растятъ независимо отъ усилията на Англия да разгърне своите военни сили. Въ самото начало на войната английското правителство опитвайки се да постави народното стопанство на военни рельси, си постави голѣмата задача да стабилизира цените, защото поскупването би означавало увеличение на военните разходи.

И тази задача се оказва обаче, не въ тонъ съ английската икономическа политика отъ мирно време. Цените бързо

ВЪ НИЗИНИТЕ

Протекатъ ли водите на пороя, буйни и мжтни, тѣ повличатъ до пжтя си всичко; влѣкатъ и го рушатъ, докато го напастятъ въ утайка, по дъното, подъ нивото да водата.

Водите на живота сж побуйни отъ тия на пороя. Тѣ влѣкатъ и завличатъ, рушатъ и разрушаватъ. Затова и утайката на живота пластѣй. Въ пластове на тинята ѣ сж хиляди живота, изкупващи слабостта си съ своята собствена цена. Тукъ сж сжщо и безименните жертви на живота, откъснати за винаги отъ радостите му, отъ смисъла му. Прѣснати по дъното на села и градове, въ всички страни на свѣта, тѣ живѣятъ като символъ на протестъ срещу неравенството, срещу безчовѣчното, срещу условията на животъ, въ които процѣтвващастието на едни и залѣзва последната искрица отъ надежда и вѣра, на други. Тия две крайности сж отразени въ сжщността на живота — особено въ голѣмия градъ толкова, колкото и въ външния му видъ. И въ дѣлничната залисия и въ празничния му блѣсъкъ, петното на утайката чернѣй и си пробива пътъ презъ красотата на живота.

Безпризорници, лумпени, про-

се покачватъ, поскупвайки войната и обременявайки населението съ добавъчни жертви. Да си припомнимъ, че презъ първата световна война въ Англия, за първите два месеца на войната, индексъ се бѣше покачилъ съ 8.4%. Въ сегашната война работата съ цените на едро, напиримѣръ, е по-друга. Ето индексъ, споредъ английското мѣрдоване списание „Икономистъ“ — м. Августъ 1939 год. — 116.4 — Септемврий 127.1, м. Октомврий 137.9, м. Ноемврий 143.9, по този начинъ отъ края на Августъ до Октомврий 1939 год. индексъ на цените се е покачилъ съ 18.5%, а презъ Ноемврий той е нарастналъ съ още 4.5%. Напълно правъ е следователно „Икономистъ“, че политиката на правителството по стабилизацията на цените не е дала очакваните резултати. Съ сжщитѣ резултати е и политиката на правителството въ областта на външната търговия. Въ тази областъ положението се характеризира по следния начинъ: Блокирайки Германия, Англия заяви, че тя ще победи съ своята вносна търговия.

(Следва)

Четете в „Завой“

Репортажъ на в. Завой

Отъ поста на „Завой“

Мърката не трѣбва да бжде по-дълга отъ сѣнката ѣ.

Протекатъ ли водите на пороя, буйни и мжтни, тѣ повличатъ до пжтя си всичко; влѣкатъ и го рушатъ, докато го напастятъ въ утайка, по дъното, подъ нивото да водата.

Предъ пълната съ богомолци църква отъ призори сж зачали просяци — старици и старици, и деца. Протѣгатъ рже предъ потока благочестивци, чиято милостиня — хлѣбъ насжщний, ще притъркулне още единъ день, пощаденъ отъ глада днесъ. Привѣрша ли литургията, съ последния низъ отъ хора, прѣскаатъ се и просящите. По улиците на града сж движатъ хора. Въ всѣки отъ тѣхъ има зародишъ отъ милосѣрдие. Много често, съвсемъ случайно, на голѣмата градска улица си даватъ среща двѣ крайности на живота — протегнатата за милостиня просешка ржка и тая, обкичена съ брилянти, която махва досадно, за да протисти пжтя си и да остави вмѣсто милостиня, ароматъ на много по-сжжпъ отъ хлѣба, парфюмъ. Той лѣха и отъ дамата на хайлайфа и отъ следата на кокотката, затъмнила разпятието съ мжченическия подвигъ на живота си. Необикновенъ животъ на обикновенъ човѣкъ — жена, като жена, съ способностъ да плаче и се смѣе, да обича и да мрази. Съ способностъ още да бжде искрена или предъ себе си, или предъ тия, които не сж я пожелали като жена, може би, поради липса на пари въ момента. Често пжти, обаче, при липса на изходъ за такива, престѣпността ѣ набавя лесно и въ изобилие. Кражбата чрезъ взломъ е равностойна на контрабандата или на финната измама и спекулата, разпространени негласни професии на почтени и добродетелни хора, населили дори и върховете на живота. Подъ тѣхъ надолу, кждето понятията за моралъ и честъ не сж изговаряни гласно, кждето и ехото имъ не стига даже, живѣятъ хора — бедняци, скитници, безпризорници обикнали като уютенъ собственъ домъ широтата на свѣта, въ всички страни и прихората отъ всички раси, народности и религии.

Порокътъ и престѣпността сж вдворени на мѣстожителство въ низините на живота. Принудени сж да носятъ белегъ имъ хиляди и хиляди, които чувствуватъ чистотата и задъ рашетките на каторгата, и въ калъта на крайградските покрайнини, и въ дрипите, покрили и скрили честни сѣрдца възвишени пориви, останали необсебени и неизползувани още.

Ст. Завоевъ

Въ брой 6943 на в. Варненски новини отъ 22 т. м. е намерила мѣсто дописката на единъ представителъ на „широките народни маси“ — г. А. Ив. Катерински онадсложена: **Какво предава българското радио**. Г. Катерински като взема поводъ отъ българския часъ на Радио Бари отпраща на постоянно молба, радиослушателите да съобщаватъ за дефектите на предаването се насочва устремно къмъ дефектите не въ предаването, а въ програмата, на българските предаватели. Представителя на широките народни маси търси и намира тия дефекти въ това, че на народната пѣсенъ било дадено много мѣсто. Пѣяли се били народни пѣсни, много стари и много блудкави, които днесъ и най-простия селякъ не пѣялъ. Сжщото било и при инструменталното изпълнение. Гайдата била първобитенъ инструментъ, а кавала баналенъ.

Много хубави народни пѣсни, съ благозвучна мелодия, за съжаление, наредко се чували. А тѣкмо такива г. Катерински ималъ събрани около 100.

Нѣмаме пълномощно отъ никого, за отговора. Ние смѣтаме обаче, че компетентните мнения трѣбва да бждатъ изразени отговорно и написани правилно безъ груби грѣшки.

На блудкавите народни пѣсни и на първобитните, и банални инструменти ние дължимъ много, г. Катерински. Широкиятъ народни маси ги чувствуватъ и въ душата си, и въ кръвта си. Макаръ и некомпетентни тѣ ценятъ заслугата, голѣмата заслуга на българските радиопредаватели, че съживиха народната пѣсенъ, особено старата, характерна народна пѣсенъ.

Никой българинъ не трѣбва да има дързостта да казва думица противъ, защото върши престѣпление.

Щомъ Вие имате събрани хубави народни пѣсни, дайте ги да се ползватъ отъ тѣхъ, та не самъ да пѣте, но и другите да слушатъ.

А колкото е въпроса до компетентните мнения, има и други компетентни. Мърката на всѣки отъ тѣхъ не бива да бжде, обаче, по-дълга отъ собствената му сѣнка!

Р. Стругаровъ

Легатница

„К. А. Н. ЧО НИКОЛОВЪ“

Телефонъ 26-58.

во къмъ рапортъора, който все още стоеше пра ѣ.

— Отъ „Нови времена“. Не си ли спомняте?...

Телефонътъ рѣзко прекѣсна. Гороломовъ уморено посегна къмъ слушалката.

— Да, да, говори, слушамъ!... Пакъ сжщото джгенче ли е ограбено, дето се продаватъ стари дрехи?... тѣй де... съ една дума стари вещи... Чудна работа, въ разстояние на десетъ дни два пъти... Е, какво сж задигнали?... Разбира се, разбира се, какво ли пѣкъ може да се открадне: нѣколко чифта дрехи, обуца... Казвашъ, че разбили и чекмеджето на масата... Бе, какви ги пари въ тази вехтошарница?... Ами можахте ли да влѣзете въ следите на престѣпниците? Още не, добре... Ало, ало, кога е станалъ обирътъ?... Така,

следъ полунощъ. Елате на докладъ!

Въ това време почти тичешкомъ, безъ да почука, чинишникътъ, когото преди началникътъ нарече Михайловъ, се втурна въ кабината.

Господинъ началникъ, господинъ началникъ, най-последно пипнахме!

— Пипнахте ли ги, кой?

— Ония, контрабандистите.. дето ги подозирахме и следѣхме близо вече месецъ.

— Аха!

— Петъ килограма опиумъ и единъ килограмъ хероинъ. Гороломовъ подсвири.

— Кога е станало това?

— Снощи.

— Снощи?... Да не би следъ полунощъ?

— Да, нашитѣ хора, които наблюдавали сладкарницката, забелѣзали, че нѣколко отъ

постоянните ѣ посетители, влѣзли въ нея и изчезнали презъ една задна врата. Преминали следъ това въ двора и отъ тамъ въ кжщата. И тѣкмо когато стопанинътъ приемалъ забрнената стока, тѣ сложили ржка на нея и сѣлата банда. Откарали ги всички въ уастѣка. Чакъ сега съобщиха.

— Нареди да ги доведатъ.

— Веднага!

Михайловъ бързо напусна кабината.

— И така, вие бѣхте?...

— Отъ „Нови времена“. За-вждамъ, между другото, отѣла „Произшествия“ и криминалната хроника Дойдохъ да ми съобщите нѣщо ново за вестника.

— Нѣщо ново ли?... Какво ново?... Пишете, че нѣма нищо ново...

Ст. Ив. Стояновъ

НАЙ НОВИ ЗНАМЕНИТИ РОМАНИ

ДОСТАВЯ КНИГ. „ГЛОБУСЪ“ — СОФИЯ

1. Родната зове, романъ отъ Пърлъ Бъкъ за	40 лв.
2. Пжтътъ къмъ славата, отъ Вики Баумъза	30 "
3. Любовъ на о-въ Бали	35 "
4. Кралътъ на автомобилите, романъ отъ Жптонъ Синклеръ — най-шумната творба на автора — романъ около живота на човѣка и експл. Х. Фордъ	30 "
5. Цитаделата — отъ Кронинъ, романъ, бичуващъ продажността и сребролюбие въ срѣдъ лѣкар. съсловие	43 "
6. Първа любовъ, романъ отъ Вики Баумъ	25 "
7. Ингеборгъ, романъ отъ Б. Келерманъ	25 "
8. Вжжето на палача, романъ отъ Петъофи	20 "
9. Павелъ и Виргиния, романъ отъ Б. С. Пиеръ	12 "
10. Твоето тѣло ти принадлежи — най-хубавия романъ на Викторъ Маргеритъ	30 "
11. Градътъ на удоволствията — А Бенатъ	25 "
12. Велики или тихи, съвет. романъ отъ Лидинъ	30 "
13. Азъ обичамъ	30 "
14. Много шумъ за нищо, хум. разкази М. Зоценко	20 "
15. Съвремененъ хуморъ	15 "
16. Въ града на любовта романъ отъ Ас. Златаровъ	15 "
17. Христосъ на земята — Жптонъ Синклеръ	25 "
18. Тартаренъ Тарасконски, хумор. романъ, А. Даде	20 "

Д-ръ Ст. Ив. Стоянов

Литературни насоки

„Проникнете се дълбоко от своето време, приобщете духа си към ритъма на неговия пулс и вашето произведение ще бъде родено жизнено и ще бъде търсено и четено от всички“

Гюте,

Времето, което преживяваме, носи всички белези на една мъчителна преходност. Изминаха онзи времена — благодатна почва за поетични прозрения и съзерцания, в които всяко творческо начинание се посрещаше като дивни звуци на изгръщания ден. Измина знойното лято на голъма литературна жетва, която отронила зрели плодове в душата на читателя. Литературата не е сякаш вече призрачния зидар в духовния градеж на човъка, не оспорва онова голямо място в духовния живот на обществото, като преди.

В своята сгъстена политико-стопанска атмосфера, сегашното време по-скоро обезличава стари ценности, отколкото създава нови. А събезпощадния си практицизъм отнема всички възможности за развитието на една по-голяма духовна култура, за един възход на мисълта, която е насочена стремително към създаването на облаги, а не на блага, на временно дейни, а не на идейни насоки.

Като тъмни облаци сж надвиснали неразрешени и тежки задачи над душата на съвременния човък. Кърмичката трябва да напръга своя ум и сътианост, за да не изпусне кърмилото в крутия завой, който ще ни отведе към утрешния ден. Неотложна повеля за преобразования насочва дейността към бързи придобивки.

Ясно е, че писателите е по-стевен сегашно при много по-неблагоприятни условия за работа. Той трябва да прокарва нови и да улавява много стари пжтица на въздействие върху значително нивелираната обществена психика. Нишката, която съединява писателя с читателя, естествено, не е скъсана. Но по нея сж заплетени много възли, за чието развързване сж необходими усилия и голямо напрежение.

Само литература, която е проникната от стремежа да се достигнат не ронливи, а твърдити бръгове на по-светло бъдеще, която осмисля възнененията на съвременността и ги облича в мисли и форми, най-пригодни и ясни за възприемане от читателят, може да хвърли мост между тях, които я творят и ония, за които е предназначена. Раз-

бира се, тази литература не трябва да се обезличава, да се сведе до проста отглас на моментни настроения. Защото тя ще се превърне тогава в тъхен хроникор, в бездушна публицистика, ще загуби своята художествена самостелност.

Тя трябва да обхване проблемит на времето в цялата тяхна широта. От неизживяната национална трагика до онзи неосъзнати стихии, които бушуват в душата на народа; от племенити особености до откровеното в тях мирово начало. Трябва да търси въ бити не етнографски материал, а неговата вътрешна, скрита сжщина, която го приобщава с пулса на общечовешките идеи, възненения и настроения.

Писателът, непроникнат от тези истини, не може да пречупи въ душата си временното и да гонасочи към потока на въчното, към оня поток, който минава през земята на всички народи и носи животелна влага за богата духовна жетва.

Само чрез тези истини писателът ще подхрани своето писателско самочувствие и ще изостри своя духовен взор. И тогава той не ще търси мисията си, нито ще чака да му я напещат, защото той ще я носи въ себе си, като мъчително и радостно бреме сжщевременно. Единствено по тези пжтица неговият стремеж ще стане стремежът на призрачния творец — сж една всеобхватност, да всмуче и да изжива възжеленията и възторжит на своя народ, за да ги върне пресътворени въ една висша поетична действителност, която ще бъде спасена сж своето обаяние за бъдещето. Ще бъде спасена ведно сж поезията, която по силата на своето изключително вътрешно богатство се явява като неизчерпаем акумулатор на духовна сила, като непресъхващ извор на възторг, красота и духовна ведрина.

Д-ръ Ст. Ив. Стоянов

Към нашит абонати.

За всяка промъна въ адреса Ви съобщаваме ни своевременно, за да не става нужда да доставяме загубени не по наша вина броеве.

Марий Ягдовъ

Пролът въ Мизия

Въ Мизия
пролът!
Знаете ли
що е?

— Игра възторжена
от пещи камбани
и люлякови погледи,
от пламнали
във спазмично очакване
лица,
коси,
очи,

и ноздри
надути чак до пукване; —
игра възторжена
и дива
буйна,
луда,
опнала станъ въ душитъ ни
и мамеца ни сж изглед
за новъ
честитъ животъ
за сватбени подаръци
и тръпнали
от дива бодростъ радост
окупани въ парфюмъ
и млъко от сърни
не знаете, нали?

Сукмани пестри,
вълненици
и грънали лица
гърди наболи
устремно
и цъфнали уста,
цълвукна на
жена
желана и очаквана;
снага
на самодива — малка и
завличаща,
красива,
и привличаща ...

Във Мизия
пролът!
Знаете ли
що е?

— Пжтека знойна
от плачещи забрадки
от колива
задушници,
от гръхове
и пушци
и въ скръбъ втопени погледи;
— метани

за милостъ,
справедливостъ,
човъчностъ,
красота и правда;
пжтека,
знойна,
пияна,
луда,
и потискаща
душитъ ни,
сърдцата ни
и жаждата.
за другъ — пиянъ животъ
от слънчеви градини
и ведри лесове
нждето полски кринове
уханни,
топли,
и безгрижни
цъфятъ на дължъ и ширъ
и гдето — зъчно тласканъ
от снъиша шастливъ
— свътътъ
тече
въ миръ.

Във Мизия
пролът!
Знаете ли
що е? ...

ГЛАДЪ

И казано е: вълчи стъпки ще плетатъ въжета
тукъ, въ тазъ изпечена земя, където вихритъ не спиратъ
където песета
въпили муцуни въ простора, глухо внятъ
обвзети
от тревога — като предъ нъкаква незнайна сприя.

И казано е още: ще се кръстосватъ кърви,
глухъ нъма да остане звукътъ на конската опашка!
Ще се разгърнатъ
безбройни знамена въ полята прашни
и стръвно
— забили станъ въ пръстътъ — ще се поклащатъ.

И мирисътъ на кожа, на потъ, на кръвъ гореща.
и пламкътъ на дива мощъ ще бий във псѣни и
във тжпани,
а въ есенитъ
във глухитъ, горчиви есени отъ скръбъ окупани
безвестни
ще внятъ вълци, мъже ще плачатъ и гладъ ще бже!

Неспирно ще летятъ копита и рогове ще свирятъ —
о, топла като плътъ земя, каква е тая твоя орисъ? —
Дали разбирашъ,
дали усъщашъ какъ е тежка твоята повестъ?
Безсилна!
Какво ти би могла — за бранъ — да сторишъ?

Панчо Михайловъ

Д Ъ Л К О

— У-у! Дълко, какъв си
страшенъ! У-у!

Той не имъ се сърдеше. Потупаваши весело по бузичките. Знаеше той — нъкое ще му даде парче хлѣбъ. Ухиленъ, той го вземаше сж грамадната си ржка и изчезваше пакъ въ гората. Тамъ набързо и лакомо го изяздаше и, вече ситъ, почваше да пѣе пѣдъ нъкое дъво. После, уморенъ, отчупваше нъкой дълъгъ прътъ и презъ цѣлия денъ, седналъ на сѣнка, безъ да дигне глава, важенъ и мълчаливъ го дълкаше. Оттамъ и прѣкорътъ му — Дълко. Често помагаше и на селянитъ въ оранъ или вършитба. Най-тежката работа нему оставаша.

— Хайде, Дълко, хайде, бабинъ, сега пѣкъ е редъ на царевичата. — Така го галѣха от време-навреме сж — блага дума,

за да свърши повече работа. Той вдигаше леко пълнитъ човали и ги отнасяше на воденицата. Тамъ женитъ, ратанитъ и воденичарътъ — всички се шегуваха сж него. Но и всѣки му подаряваше по нѣщо,

II

Тази пролътъ шомъ цъвнаха дърветата, Дълко се промъни. Стана мраченъ, не се усмихваше вече.

Отправяха ли му закачка: „Ехей, Дълко, на мечка си заприличалъ“, сърдито рѣмнеше и показваше рѣдкитъ си пожелтъли зѣби. Какво ли му се случи?

Беше се влюбилъ въ Сима — дъщерята на пждаря. Чипа, сж малки сини хитри очи, но едра и здрава мома. Когато стѣпаше потрепаша странитъ ѝ. Виждаше я той често на чешмата

да носи леко кобилицата сж три или четири пълги менци. И току ситни, кърши станъ предизвикателно между плетищата. Срещне ли го, ведно сж цѣтето ще му подхвърли и по нѣкоя шегъ:

— Дълко, днесъ артъкъ си много хубавъ ...

Ами! — отвърщаше полугласно и недовѣрчиво той.

— Я се огледай въ водата, самъ ще се увѣришъ ... Такъв не съмъ те виждала никъга ... Хайде огледай се де ...

— Не ша!

— Твоя работа ... нъма да се моля я! Ако искашъ, сбгоми.

Другъ пжтъ, като се изравни сж него, притисне рамото си до лаятъ му, парливо го дупне и засѣтка сж очитъ си право въ лицето:

— Ихъ, какъв си ти, Дълко!

КНИГОПИСЪ

Наскоро се слага подъ печатъ новата книга на Стефанъ Ив. Стояновъ — „Когато мъглата се вдигне“ — разкази. Книгата ще бже издание на в. „Завой“.

Добре познатото у насъ книгоиздателство М. Г. Смирнаровъ — София, бул. Цирци Иоанна 29, е отправило покана за записване абонати за втората годишнина на художествената библиотека „Свѣтовни автори“. Ще бждатъ издани следнитъ книги:

1. Любовъ и смъртъ на островъ Бали — отъ Вики Баумъ.
2. Родината зове — отъ Пърл Бъкъ.
3. Фрилендови — отъ Джонъ Голсуорти.
4. Госта Берлингъ — отъ Зелма Лагерльофъ.
5. Сърдцето на Байронъ отъ Андре Мора.
6. Пжтътъ къмъ славата — отъ Вики Баумъ.
7. Историата на младата Рената Фукс — отъ Якобъ Васерманъ.
8. Гирлянди отъ Хавай — отъ У Сьмърсетъ Моханъ.
9. Кооп — отъ Жптонъ Синклеръ.
10. Цитаделата — отъ д-ръ А. Ж. Кронинъ.
11. Неаполитанска кръвъ — отъ Францъ Верфелъ.

Получи се въ редакцията ни новоиздѣлата книга на Добринъ Василевъ — „Лодка“ — малка повестъ за една лодка и за единъ човѣкъ. Издание на Морска библиотека — София. Доставка книжарница Д. Димитровъ — Варна. Цена 10 лв.

Нови книги на издателство „Полза“ — София, ул. Политико, Пош. чекова сѣтка 974.

1. Дипломатическата история на България (нѣописанъ договоръ) въ два тома (II и III) отъ д-ръ Б. Кесиковъ и Л. Николовъ. Двамата тома заедно струватъ въсѣто 325 само 215 лв.
2. Дипломатическата история на България следъ свѣтовната война (томъ IV отъ д-ръ Б. Кесиковъ 100 лв.
3. Система на етика отъ проф. Паулсонъ (2 тома) отъ 200 на 150 лв.
4. Система на естетиката отъ проф. Е. Мойманъ.
5. Експериментална педагогика отъ проф. Лай, 40 лв.
6. Политическа икономия сж очеркъ върху икономическитъ учения, отъ д-ръ Нелѣчевъ и Д. Цаневъ, отъ 100 за 70 лв.
7. Политическа икономия и кооперативно дѣло, отъ Б. Рачевъ — пълненъ курсъ 40 лв.

Сутринъ гората, обсипана сж бисеритъ на росата, е спокойна. Ще се обади само малка птичка, нетърпеливо ще прехвърля отъ клонъ на клонъ и ще отрони сж крилка сухъ листъ. Като витло полети той къмъ земята и безшумно лѣга. Ще подухне вътръ, странно не ще запятъ върхаритъ и пакъ ще се умири гората. Тѣй тихо става, че речешъ ли да се заслушаши — ще чуешъ и най-слабия гласъ, подгоненъ отъ тъмната дълбочина на другия край на гората.

По-късно тежки боси стѣпки чуятъ сухитъ нападалки сжчки. На Дълко сж. Обикновено по това време той излизаше отъ мрачното и влажно скривалище и, разочаренъ, немитъ, отъ врата на врата обикаляше селото. Децата веднага се събираха около него и му подръпваха ту пояса, ту нѣкоя увиснала кърпа,

— Какъвъ съмъ я?

— Па ... самотенъ. Нийде не излизаши ... сж хората се не събирашъ. Где ще те намѣри човѣкъ, не знае.

— Ами, не излизамъ! А какво правя?

— Знамъ ли!

— Хи-хи!

— Не се смѣй, а ела и ти веднажъ на хорото да се надигравашъ сж момичетъ. Тѣхъ вече ги не бива ...

— Ша! ... Нѣмамъ си цървули ... Босъ не мога ...

— Ше ти дамъ татковитъ, старитъ, ти само ела, че ...

— Хи-хи, бива! — и така доволненъ се изгубваше въ гората.

Скоро закачкитъ се превърнаха въ изповѣди и дълбоко залегнаха въ душата му. Започна да я дебне. Не я оставяше на мира. Отначало това я радаваше, но по-късно, като забеляза, че я гледа, продължително като животу сж зинали уста, уплаши се и взе да

Редатор-стопанин Стоян Дичев Гл. ред. Д-р Нирли Йорданов

Театрална критика

ТЕЖКА Е ЦАРСКАТА КОРОНА

Историческа хроника в 14 картини от
Цвятан Нягулов

Драматичното изкуство като синтез на много други изкуства, най-вече на лириката и епоса, е сложно изкуство. Дарбата на драматичния поет предполага една голяма култура, изразяваща се както във вънри и дълбоки познания на епохата, която драматизира, така и въ познанията и разбиране на сценичната техника и художествени изисквания на драмата.

Тежка е царската корона — драматична хроника на Цвятан Нягулов говори много убедително за тия две ценни качества на автора. Въ рамките на една историческа история Нягулов е създал своята историческа драма за Ивайло, който от овчар в едно време на вътрешно разложение и татарски нападения, успява да стане цар, като разбива татарските полчища, премехва големият неправил върхушени от болгарите-поданици и омилотворява страната. След едно кратко царуване, напуснат и измамен от боларите, бива убит в стана на татарския хан Ногой, от когото е поискал помощ, за да вземе наново престолния град Търново и повърне царската си корона.

Въ малко думи тсва е историческата истина, това е историческата драма на Нягулов.

Въ хармония съ тази историческа истина съ изобразението въ една художествена динамика: Ивайло, царица Мария, боларите-грабители на народа и самия народ, който имот е ограбен от големци и духовници, а душата му разкъсана от богомили, еретици, адамити и сектанти. Съ личната съдба на героя съ свързани най-характерните прояви на епохата. Това е най-хубавото въ драмата — тази здрава верига от лична участ, исторични прояви, драматизирани талантливо, художествено. Тази художествена разработка би била съвсем цялостна, ако някои от боларите не бха дадени толкова статично; особено противоречив е примекю-

рът Симеон (сеновник или шутъ?), и ако седмата картина не страдеше от найновистата на срещата на Ивайло съ царицата Въ тази картина, както и въ тринадесетата, автора търбуваше да насочи действието към една по-силна психологична борба: въ седмата — Ивайло е предъ стени на Търново, изпълнен съ страшно умраза към Мария, която малко време преди това го хвърли въ затвора. Тази негова умраза към царицата много леко стиха, като се има предъ видъ неговата необуздана ярост. Въ тринадесетата картина — същата непълнота въ психологичното въдълбочаване: борбата между страстта към царската корона, от една страна и ненавистта към татарите, от друга се разрешава много бързо, почти епизотично, когато това е най-болезнения преломъ въ честната и въ същото време славолюбива душа на героя. Тази бързина въ разрешаване конфликтите, която не хармонира съ изискванията на художествената драма е за нещастие необходима въ желанието на автора да предаде големата редица от събития от историчната действителност, предмедъ на хрониката.

Изкуството е ритъмъ. Ритъмът цън е стилизирано художествено съчетание на елементите (живописът, напр., е съчетание на линии и краски). Такова стилизирано съчетание на елементите до голъма степен предполага и режисюрското изкуство, чиято задача е да одухотвори драматичната борба съ помощта на актьорите, художника, музиканта и пр.

Въ постановката на режисюр Николай Фолъ се чувствувва ярко това стилизирано съчетание на елементите. Това стилизирано съчетание на елементите той разпределя творчески.

Особено сполучливо съ придадени първа, трета, четвърта, пета и осма картини. Въ твър проличава художествена фан-

таше тя, като аигаше ржка нагоре

Но потрепваше сърцето ѝ отъ страхъ. Ами ако наистина я нападне отъ невидимата, когато е сама и няма никой наоколо! Божичко, налив е лудъ и не знае какво иска!

III.

Минаха две години. Забрави го. Ходеше вече сама навсякъде. Една вечер, когато се връщаше отъ коланъ, 'неочаквано отъ канавката край пътя изскочи Дълко. Разгърденъ, гологлавъ, засмънъ до уши, той застана срѣдъ пътя и протегна ръце. Тя трепна, вкямени се. Студена потъ я изби. Краката ѝ се подкосиха. Опита се да бѣга — не можеше, да вика — никакъвъ звукъ не се чу. Не знаеше що да стори. Ако посегне сега и рече да го

Яна Язова и нейния „Капитанъ“

(вмѣсто фойлетонъ)

Въ приморския български градецъ Созополъ, чито кѣщи представятъ черни, прогнани дъсчени колиби, живятъ бѣли, озбѣрени отъ гледи рибари. Животътъ на тѣзи дъсчени полухори, се състои отъ пиянство, лобоща, непрестанна ѣмнина, груби ругатни, безкрайни словозливания, разбойнически прояви и лове-не на риба.

Крамчетъ поднася вино и закуски, като иска предварително заплащането, а рибарската дружина съ почуда и съмнение гледа на деспотската въ ржата на своя другаръ: дали е добитъ съ честенъ трудъ или е ограбнатъ?

Незначителниятъ споръ има за последица обиване до кръвъ — и до скоро засмѣнитъ снажни рибари приематъ видъ на разпарчено кълбо, изъ което се подаватъ крака на маси и столове, и крака съ подковани обувки... Голѣмъ брой подобни картини допринасятъ за мнѣстата правдоподобие въ рибарския животъ, на което не липсватъ и хронични дѣла: нечетни лодкокрушения терзатъ сърцатитъ деца на морето, като несполучливитъ плаватели съ законъ въ тѣхното вѣскидние!

Но налив съ моряци? — Освенъ дѣлата на празноскищни уличници, и приключенията, — макаръ и плиткоумно стѣпени — трѣбва да измѣстятъ правдоподобие на рибарския битъ и поминъкъ.

Въ тази печална и страшно не-обикновена рибарска срѣда живѣе четирнадесетгодишно неуро рибарче, подвизащо отъ страданията на суровия животъ. Каза се Христо Катинъ, по името на покойната си майка Ката, известна като юначна рибарка, обявена за магисония. Христо Катинъ, въпреки времента си възраст, е смѣритъ побойникъ, който кълве живо човѣшкото месо — и заслужено е казанъ Кълвачътъ. Всички се страхуватъ отъ него. Труденичътъ въ риболовството съ смрамени срдца и вковани мускули го отминаватъ недружелюбно, но съ страхопочитание.

Кълвачътъ има за другаръ, наставникъ и покровителъ една дълбокобда личност, наречена Философътъ. Това човѣкъ е мислителъ, прорицателъ и вървѣтъ въ предвѣдѣния, чийто на животъ не работи. Чете безприсрочно Библията, като поучава съ избрани мѣста отъ нейнитъ страници невръстния Кълвачъ, въ чийто образъ открива езичникъ и дивакъ. Но — съдбата е благосклонна къмъ Кълвача: нему предстои свѣтло царствено бъдеще.

Една утринъ детето — великанъ съ тежка гребна лодка трѣва отъ Созополъ за Варна, дето пристига съ приказна лекота. Става лодкаръ и

си намира любовница въ лицето на едно момиче, дошло на пристанището да оплаква своята крава, натсѣяна на единъ корабъ за износъ. Но налив е не само щастливъ, но и необикновенъ способенъ и мислителъ. Христо Катинъ набрзо е прозвъгласенъ отъ своя приятелъ Петрацата за капитанъ на алмани. Не закъснява единъ пребогатъ риболовъ, който истински ошастливява младия капитанъ Плъна моторна лодка съ риба притежава той. Ще даде риба, въ замѣна на голѣмъ паракордъ. Не успѣва, но благодарение на продадената риба, Кълвачътъ се слобва съ достатъчно срдства, за да може за две години само, като честенъ ученикъ да завърши петокласно образование, начевайки отъ първо отделение.

Постъпилъ въ морското училище, Христо Катинъ разгръща стихийно своитъ способности и знания. Поправя грѣшките на своитъ преподаватели, дава си като гордъ дукъ, въпреки сѣмъ чужбину, около него всички съ дребосчета и нишомѣста.

Въ това военно-морско заведение ставатъ страни нѣща съ Кълвача: той е задълженъ отъ лѣкаря всѣки денъ да се разходжи по два часа край морето, преподавателитъ по литература, смаятъ отъ решителнитъ и остри мнения на своя възпитаникъ, мушва въ ѣжеба му книгата на Дюма Котъ, като му препорѣчва да я крие отъ учителитъ, а на Възкресение Христово този устребенъ български труженникъ по сѣща въ градската църква, където прави дълбокождра прещенка и намира редъ грѣшци въ нашата въроизповѣдъ.

Завършилъ Морското училище, Христо Катинъ осебобожава и облекчава своитъ преподаватели, които бѣше обзвличили и засмѣнитъ съ бѣлка на огромнитъ си познания, за да постави въ плѣнъ и торможъ българското търговско мореплаване, където отива да служи.

Като капитанъ, свѣтлавино бързо достигналъ корабонавлически постъ въ голѣмъ български корабъ, Христо Катинъ Кълвачътъ не забравя своята любовница отъ дѣнитъ на лодкарския занаятъ. Като паднала жена, тя е задиряна отъ този морски царей и нишомѣстъ, редомъ съ нея на старшия механикъ, който е жертва на Кълвачевитъ Донъ-Жуански похождения.

Настава денъ, когато изникналитъ отъ людската тина „Капитанъ“, отъ мостика на повърения му корабъ се възмущава, че въ българскитъ паракорди нѣмаво „мрамори, злато, кристали, свѣтлинки“. Настроенъ бунтарски, съ нескрита възбуда той съобщава въ паракордната дирекция — където директорътъ му благодарн за

проявената смѣлостъ и яростна доблѣсть и едва не го раздѣлува отъ признателности — на обслугитъ на нашиятъ кораби били недоволни отъ нишомѣнитъ заплати, открито изразявали нежелание повече да излагатъ живота си на опасностъ поради негодността на българскитъ паракорди.

Капитанъ Христо Катинъ, който въ своето юнѣшество нѣрѣвно трѣпери цѣлъ отъ омраза, отъ злоба, отъ съжаление, отъ нажива да разкъсва, да резежава кости и месо (стр. 166), остава непомръненъ и сега, въ безогледния си устременъ къмъ забогатване. Съ срдчността на изпеченъ десертъ той проследява корабния механикъ Бринго, и като открива, че последниятъ търгува съ хашими, съ всѣчки срдства го измѣства и замѣства въ опасния, но доходоносенъ занаятъ.

Като контрабандистъ, този български „Капитанъ“ намира смъртта си въ Портъ Саидъ, убитъ отъ развѣняния отъмстителенъ механикъ Бринго.

Наставно българско мореплаване, — такава ли съ твоитъ служебнитъ? Не, хиляди пѣти не! — Такъвъ е „Капитанътъ“ на Яна Язова: като чаждо до края на своето развитие, невѣротенъ, отрицателенъ, чудовищенъ образъ — каквито споредъ младата писателка съ българскитъ риболови, моряци, чийто животъ и дѣла, посветени на морето и приморската земя, изпълнитъ подлага на морска България.

Чужда на морето, моряцитъ и тѣхнитъ дѣла, Я. Я. е прибѣгнала до съчинителски хрумвания и така е изградилъ единъ нещжествующъ свѣтъ, лишѣнъ отъ жизнена правда, като се е опитала съ надсловъ „Капитанъ“ даувлѣче и въвлѣче въ заблуда непосветенитъ четци, че наизмава на показъ българската морска действителност...

Е добрей Какъ да окачествимъ тогава проявата на тази „известна“, начената и даровита личностъ, до била писателско занеие?

Нека помислимъ обиденитъ и опозорени български рибари и търговци мореходци, както и заблуденитъ и измамени четци, които съ имали необикновения случай да прочетатъ въпросната книга.

Споредъ менъ, казвее за се „писателско дѣло“, което въ своя дързвостъ, въ декоративитъ и паубекитъ устрѣмъ по лживитъ и грѣшнитъ пѣти, се е самоунижило — и не се подава на окачествяване.

Крумъ Кълчевъ

Четете в. Завой!

норичово се наложи въ другъ видъ роли, та е съвсемъ не-нуждно да се изнасилва артистичната му природа и въ същото време да страда и художествената стойностъ на образа, който създава.

Венета Славчева има да прѣсздава едно драматично лице — царицата Мария, която въ първата половина на драмата, нарзавно съ главния герой, е двигателъ на действието. Единъ драматиченъ образъ, въ душата на който се борятъ властолубието, майчинската обич, царската гордостъ, женската любовъ, които чувствуватъ, пѣстрятъ моментитъ съ различни настроения. Тия главни настроения и нюанси, Венета Славчева общо взето предава

талантливо, макаръ на мѣста да прѣвишава тона, необходимо за една величествена, отъ императорско потекло, царица, а тази царица Мария е и умѣлъ дипломатъ, и не бива гневътъ и заповѣдитъ ѝ да не носятъ белега на тази вътрешна сила на характера.

За музикалната иллюстрация на Христо Маноловъ могатъ да се кажатъ само най-хубави работи. Тя отлично спомага за засилване настроението въ отделнитъ картини и е въ пълна хармония съ самото съдържание на драмата. Особено мелодична и затрогваща музиката между осма и девета картини.

Хубави съ и декоритъ на Лингурски. Г. В. Гочевъ

го избѣгва. По цѣли дни не излизаше отъ кѣщи... Само отиде на чешмата и Дълко веднага я спре и грубо ѝ посочи съ ржка, че иска отъ нейната стомна да пие вода.

Тя свали кобилищата отъ ремото си, подаде му стомната да се напие и мълчаливо се оттедечи.

— Пази се, хвърлилъ е око на тебе, — предупреждаваха я дружитѣ ѝ.

— Какво ще се паза... какво ще ми направя такъвъ лудъ?

— Ще те нападне нѣкогъ, когато си сама, че ще се намѣришъ въ чудо.

— Нека само се опита. Ако не го набли, името да не ми е Сима, — заканваше се тя, така, видимо спокойна.

— Можешъ ли му надви?

— Мога! — въвѣрено отвѣ-

таше тя, като аигаше ржка нагоре

Но потрепваше сърцето ѝ отъ страхъ. Ами ако наистина я нападне отъ невидимата, когато е сама и няма никой наоколо! Божичко, налив е лудъ и не знае какво иска!

III.

Минаха две години. Забрави го. Ходеше вече сама навсякъде. Една вечер, когато се връщаше отъ коланъ, 'неочаквано отъ канавката край пътя изскочи Дълко. Разгърденъ, гологлавъ, засмънъ до уши, той застана срѣдъ пътя и протегна ръце. Тя трепна, вкямени се. Студена потъ я изби. Краката ѝ се подкосиха. Опита се да бѣга — не можеше, да вика — никакъвъ звукъ не се чу. Не знаеше що да стори. Ако посегне сега и рече да го

стори — съ два прѣста ще я удущи! На всичко бѣше способно това животло. Наливуваше кравитѣ само съ единъ ударъ! А не?

Той я гледѣше все така ухилено: разбра, че я изплаши. Бѣше доволенъ — слонки потекло отъ устата му. Бавно се приближи, дигна ръжетъ си и нежно я погали по странитъ, така както галеше дѣцата.

— Хи-хи, ти... Сима... ти — само това изрече и слонкната му се проточи до земята. Тя не мръдна. Това го окуражи. Сега можеше да прави каквото си поиска. Приготви се да я прегрѣне.

— Дълко, — помози се тя, отначало съ мекъ тонъ, после го заплаши и леко го блѣсна, стой мирно и далече... ей тамъ, че ще се оплача, така да знаешъ,

Не довѣрши заканата си, уплахъ си — долната ѝ устна затрепера. Подигна кракъъ за да избѣга, но Дълко я скопчи здраво и започна да меси съ грамадинитъ си ржце тѣлото ѝ като тѣсто. Тя изписка, непряга на всичкитъ си сили, мушпа го съ лакътъ въ гърдитъ и се отскубна. Парче отъ ризата ѝ остана въ дѣсната му ржка. Бѣлото ѝ рамо се показа. Това още повече влуди Дълко.

— Ма... ти съ мене ли ще се мѣришъ! — нахвърли се той повторно върху нея и започна да я удря съ пестиницата дѣто свари.

Тя несмѣло се бранѣше, отстъпваше крачка по крачка, като оглеждаше пѣтя — дали нѣма да се мѣрне нѣкоя каруца. Нѣмаше никой! Какво ѝ оставаше да прави? Съобрази за мигъ и ловко прескочи роза,

Докато Дълко бѣше въ нѣжното, тя замахна силно съ копачката. Ударътъ погнава въ слѣпото око. Потече кръвъ. Дълко изрева като нараненъ волъ и падна съ лице къмъ земята.

Въ страха си Сима захвърли копчаката върху него и хукна да бѣга. Едва когато настигна закѣснѣла каруца по пѣтя, тя се обрна да види дали не я прѣспѣва. Нѣмаше никой. Отдѣхна си. Съзри потекло по странитъ ѝ. Отъ радостъ или съжаление — сама не знаеше.

Късно вечерта Дълко се мѣрна край плетника имъ, запали двѣтъ купъ сѣно въ двора и изчезна.

И не се яви повече въ село.